

ÓZBEKSTAN TURİZM INDUSTRIYASINDA TRANSPORT INFRASTRUKTURASIN RAWAJLANDIRIWDIŃ PERSPEKTIVALIQ BAĞDARLA

Yuldasheva Azada Omirbaevna

QQMU magistranti

azodayuldasheva3@gmail.com

Kirisiw.

Global qawipsiz turizm kodeksin islep shıǵıw hám qabıllaw baslaması Ózbekstan prezidenti Shavkat Mirziyoev tárepinen 2023 jil oktyabr ayında Samarqandda bolıp ótken BMT Bas assambleyasınıń turizm boyınsha 25-sessiyasında bildirilgen edi.

Búgingi kúnde dúnyanıń túrli regionlarında baqlanıp atırǵan qarama-qarsılıqlar hám biyqarar jaǵday turizm rawajlanıwına unamsız tásir kórsetip atır. Sonıń ushın sayaxatshılar qawipsizligin támiyinlew boyınsha birden-bir jantasıwdı islep shıǵıw zárúrshiligi payda bolıp atır hám usınılıp atırǵan kodekstiń islep shıǵılıwı jáne de qawipsiz, turaqlı hám ádalatlı turizm ekosistemanı jaratıw jolındaǵı aldında taslanǵan qádem bolıp tabıladı.

Statistika agentligi 2023 jilda Ózbekstanǵa 6,6 mln shet ellik sayaxatshı kelgenligi, bul kórsetkish 2022 jılǵa qaraǵanda 1,4 mln ǵa yamasa 26,6 procentke asqan. 2022 jilda Ózbekstanǵa 5,2 mln shet ellik sayaxatshılar kelgen edi. Búgingi kúnde Ózbekstan respublikası turizm ónimleriniń tiykarǵı qarıydarları 50 jastan asqanlardı quraydı. Ózbekstan hám Rossiya arasında 2024 jıldıń birinshi sheregindegi sayaxatshılar aǵımı ko'rsetkishi 2023 jılǵa qaraǵanda 20 procentten kóbirekke ósken.

Sonıń ushın Ózbekstan prezidenti Shavkat Mirziyoev Oraylıq Aziya mámleketleri basshıları máslahát ushırasıwında turistik almasıwdı keńeytiw maqsetinde “Bir tur - pútkil region” principi boyınsha milliy ID-kartalardı óz-ara tán alıw hám ǵalabalıq turistik ónimlerdi islep shıǵıw máselelerin úyrenip shıǵıwdı usınıs etdi.

Mashqalalar analizi

Transport xızmetleriniń yarımı avtotransportqa tuwrı keledi. Bıylǵı jılı 1,5 mıńǵa jaqın avtobus alıp kelinggen bolsada, ósiw 5,5 procentten aspaǵan.

Transport ministriligine tağı keminde 1 mıń 200 dana avtobus satıp alıp, jónelislerge shıǵarıw tapsırıldı. Sonıń menen birge, Kazaxstan, Qırǵızstan hám Tadjikistanǵa avtobus reysleri 2 ese asırıladı.

Temirjol boyınsha da tarifler qayta kórip shıǵıladı, kereksiz jeńillikler biykar etildi. Sonıń menen birge, 6 tezhúrer hám de qalalarara qatnaytuǵın 30 elektr poezdı alıp kelindi.

Bul tarawda kelesi jılda keminde 20 procent ósiwdi támiyinlew zárúrligi saqlanıp qalmaqta.

Tağı bir másele - xalıq aralıq tasıwlarda jergilikli transport -ekspeditor kárxanalar úlesi kem bolıp, jergilikli ekspeditorlarnı qollap-quwatlaw maqsetinde olardıń xızmetinen paydalanılǵanda, import tovarlarına bajıxana bajın esaplawda transport qárejetin chegiriw, xalıq aralıq tasıwlarda jergilikli ekspeditorlar xızmetine qosılǵan qun salıǵınan jeńillik beriw múmkinshiligin kórip shıǵıw usınıs etildi.

Aviaxızmetler bazarında da báseki payda boldı, 6 menshikli kompaniya jumıs basladı. Jıl basınan 25 jańa samolyot alıp kelindi, 17 jónelis ashıldı.

Soǵan qaramastan, tarawdaǵı xızmetler kólemi 7,7 procent ósken, tek. Transport ministriligi aldına kelesi jılda aviatasıwlar kólemin 20 procentke asırıw wazıypası qoyıldı.

Sonıń ushın Tashkent qalasin wálayat orayları menen baylanıstırıw ushın hár kúni keminde 2 reys qóyıladı, wálayat orayların óz-ara baylanıstırıw ushın háptesine keminde 1 reys ámelge asırıladı, keminde 7 samolyot alıp kelinip, tağı 3 xalıq aralıq jónelis ashıladı.

Lonely Planet sayaxatshılıq baspası «Ózbekstan Jipek jolınıń eń jaqsı saqlanıp qalǵan tariyxıy esteliklerin, sonıń menen birge, ájayıp tawlar hám perspektivalı paytaxtı - Tashkentti kóriwińiz múmkin» ligin keltirip ótedi.

Forbes 2022 jılda Ózbekstandı sayaxat qılıw ushın eń jaqsı 50 aymaqlar dizimine kirgizgen edi, Forbes Ózbekstandı 2024 jılda da sayaxat qılıw ushın eń jaqsı jónelisler dizimine kiritilgen.

Mámleketimizge sayaxatshılar aǵımın jáne de asırıw ushın mıymanxana hám qonaq úylerin kóbeytiw kerekligi sezilmekte.

Juwmaqlaw hám usınıslar

Juwmaq ornında sonı aytıp ótiwimiz múmkin, mámleketimiz óziniń turistik potentsialına bay, biraq ámeldegi múmkinshilikten tolıq paydalanbaw jaǵdayları,

atap aytqanda transport infrastrukturasi dağı kemshilikler turizmde k3zge taslanıp atır.

Milliy turizm tarawınıń jańa besinshi basqıshı 2020-2030-jıllarda Jańa 3zbekistan Respublikasını rawajlandırıwdıń H4reketler strategiyasınıń ekonomikanı rawajlandırıw h4m liberallactırıwda turizm tarawın rawajlandırıw baslı bağdarlarınan birine kiritiliwi menen baslandı. H4reketler strategiyası turizm tarawın reformalawda p4rmanda belgilengen orta m4ddetli keleshekte 4melge asırılatuğın t3mendeği m4selelerge 3z aldına itibar beriwdi talap etedi.

3zbekistan Respublikasında turizm tarawınıń transport infrastrukturasını sh3lkemlesken-huquqiy tiykarların q4liplestiriw boyınsha usınıslar islep shığıw;

3zbekistan Respublikasında turistik xızmetlerdiń rawajlandırıw jağdayın bahalaw;

3zbekistan Respublikasında turistik xızmet k3rsetiw tarawın rawajlandırıwdağı problemaları h4m faktorların anıqlaw;

3zbekistan Respublikasında m4mleketlik-jeke sheriklik mexanizmi arqalı turizm tarawında transport infrastrukturasında investicion belsendilikti asırıw keleshegin tiykarlaw;

turizm tarawın jedel rawajlandırıw maqsetinde regionda turistik xızmetler tarawın rawajlandırıw mexanizmi h4m onı 4melge asırıw boyınsha transport infrastrukturasınıń basqıshların islep shığıw;

regionda turistik klasteri quramındağı xojalıq júritiwshi sub‘ektleriniń “turizm tarawı xojalıq júritiwshi sub‘ektleri ushın transport j4miyetin” sh3lkemlestiriw;

turistik xızmetler tarawında eki basqıshdan ib4rat m4mleketlik-jeke sheriklik transport mexanizmin 4melge asırıw n4tiyjeligin bahalaw usılların usınıs etiw;

Bul mashqalalardı sheshiwde “Samarqand w4layatınıń turizm h4m transport potencialınan n4tiyjeli paydalanıw, w4layattı “Samarqand - Jańa 3zbekstannıń turizm d4rwazası” kontseptsiyası tiykarında rawajlandırıw boyınsha qosımsha ilajlar tuwrısında”gi Prezident qararı (PQ-455-san, 24.12.2022 j.) qabıllandı.

“Turkiy m4mleketler menen turizm salasındağı sheriklikti jedel rawajlandırıw ilajları tuwrısında”gi Prezident qararı (PQ-338-san, 29.07.2022 j.) qabıllandı. Qarar menen turkiy d4nya sheńberinde “Teberik zıyarat” turizm kontseptsiyası tastıyıqlandı.

Sonin ushin «Ózbekstan Respublikasında turizm infrastrukturasi jaqsilaw ham sirt elli turistlerdin agimin jane de arttiriwga qaratilgan qosimsha ilajlar haqqinda»gi Prezident Parmani (PP-102-sanli, 18.07.2024j.) qabil etildi.

Ózbekistanda keleshekte turizmda rawajlandiruv vaziyatlarining natijeli amelge asiruv ham shet elli hamde ishki turistlerge xizmet korsetiwshi uqsas tarawlar ham tarmoqlardin rawajlanuv ushin vertikal diversifikatsiya tiykarida milliy turizm xizmet bazarini innovatsion rawajlandiruv strategiyasini amelge asiruv jol menen qolayli sharayatlarda turistik xizmatlar koleminin prognoz korsetkishleri bir normada, turaqli osiwden derek beredi.

Ádebiyatlar.

1. Турсунов, О. Б. (2022). Транспорт Инфраструктурасынинг Назарий Асослари.
2. Хошимов М.А. Туристларга транспорт хизмати кўрсатишни ташкил қилиш: ўқув-услубий мажмуа.– Самарқанд: СамИСИ. 2011.– 186 с.
3. Stephen J. Page. [Transport and Tourism: Global Perspectives, Third ed.](#) Harlow (England), London. New York [etc.]. Pearson Education Limited. 2009.
4. Badalovich, T. O. (2022). Indicators representing the level of provision of transport services and infrastructure of the region. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(09), 123-127.
5. Каленов, К. (2021). АГРАР СОҲАДА СУҒУРТА ХИЗМАТЛАРИНИ ЙУЛГА ҚУЙИШНИНГ ЖАҲОН ТАЖРИБАСИДАН ФЙДАЛАНИШ. *Iqtisodiyot va ta'lim*, (4), 343-347.
6. Tursynbaevich, A. R., Tlegenovich, K. K., & Kairatovich, K. Z. (2023). CHINA URGANISH MARKET AND EXPORT KILINADIGAN VILLAGE HOUSEHOLD PRODUCTS INSURANCE PRODUCTS. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(5), 1-7.
7. Каленов, К. Т. (2014). ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ НОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В ОБЛАСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ. *The Way of Science*, 51.
8. Kalenov, K., & Utemuratova, R. (2024). Information necessary for the distribution of liability between partners in export cargo logistics services insurance the Republic of Uzbekistan. *Modern Science and Research*, 3(1).
9. Tlegenovich, K. K., Istamovich, R. N., & Baxadirovna, U. R. (2024). Modern Trends and Factors of Financial Development of the Agricultural Sector in the Republic of Karakalpakstan, Taking Into Account Agricultural Insurance. *Information Horizons: American Journal of Library and Information Science Innovation* (2993-2777), 2(1), 97-101.
10. Каленов, К. Т., & Калимбетов, Б. И. (2022). Экономическое развитие аграрного сектора сложно экологических зон: на примере республики Каракалпакстан. In *Экономическое развитие России: точка баланса в мировой экосистеме и инфраструктура будущего* (pp. 123-129).
11. Каленов, К. (2021). Использование мировой практики отключения страховых услуг в аграрной сфере. *Экономика И Образование*, (4), 343-347.
12. Каленов, К. Т. (2021). Тенденции и факторы финансового развития аграрного сектора с учетом агрострахования в республике Каракалпакстан.
13. Kalenov, K. T., Kalbaeva, I. E., & Koblanov, Z. K. (2014). PROSPECTS FOR LIVESTOCK INSURANCE IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *The Way of Science*, 16.

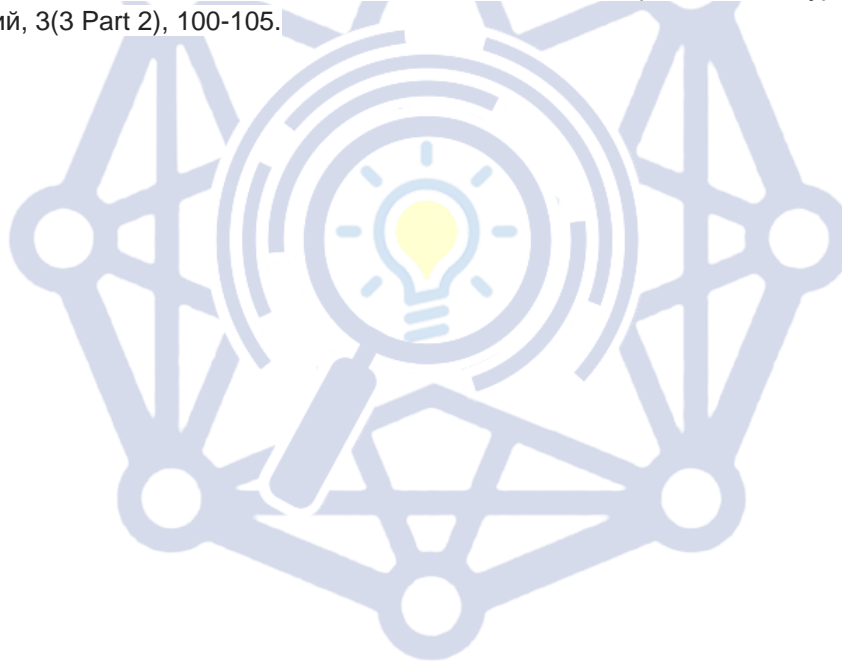
14. Каленов, К. Т. АЎЫЛ ХОЖАЛЫҒЫ КӘРХАНАЛАРЫНДА ҚАМСЫЗЛАНДЫРЫҰ ХЫЗМЕТЛЕРИН КЛАССИФИКАЦИЯЛАҰ ТИЙКАРЫНДА ЖОЛҒА ҚОЙЫҰ. МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН КАРАКАЛПАКСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ БЕРДАХА, 184.

15. Адильчаев, Р. Т., Каленов, К. Т., & Узаков, Р. М. (2021). ТЕНДЕНЦИИ И ФАКТОРЫ ФИНАНСОВОГО РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА С УЧЕТОМ АГРОСТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН. In Управление в XXI веке-проблемы и перспективы (pp. 302-310).

16. Каленов, К., & Юлдашева, А. (2024). ТУРИЗМНИ ДОЙИМИЙ РИВОЖЛАНТИРИШДА ТРАНСПОРТ СОҲАСИНИНГ ИСТИҚБОЛЛАРИ. PEDAGOGICAL SCIENCES AND TEACHING METHODS, 3(30), 15-18.

17. Kalenov, K., & Ganieva, E. (2024). Respublikamizda turizm sohasini doymiy rivojlantirishda transport xizmatini takomillashtirish. Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan, 2(2), 333-337.

18. Kalenov, K., & Utemuratova, R. (2023). QISHLOQ XO 'JALIGI KORXONALARIDA XATARLARINI O 'ZARO SUG 'URTALASH JAMIYATLARI TASHKIL ETISH ORQALI SUG 'URTALASHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH. Евразийский журнал академических исследований, 3(3 Part 2), 100-105.

Research Science and Innovation House

